

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

ARREST

van 20 december 2016 met nummer RvVb/A/1617/0414
in de zaak met rolnummer 1314/0691/A/2/0684

Verzoekende partij	mevrouw Anne CLARK vertegenwoordigd door advocaat Philippe VANDE CASTEELE met woonplaatskeuze op het kantoor te 2900 Schoten, Klamperdreef 7
Verwerende partij	de deputatie van de provincieraad van ANTWERPEN
Tussenkomenende partij	de nv IMMO BERCHEM X vertegenwoordigd door advocaten Stijn VERBIEST en Pieter THOMAES met woonplaatskeuze op het kantoor te 2000 Antwerpen, Graaf van Hoornestraat 51

I. BESTREDEN BESLISSING

De verzoekende partij vordert met een aangetekende brief van 14 juli 2014 de vernietiging van de beslissing van de verwerende partij van 28 mei 2014.

De verwerende partij heeft het administratief beroep van de verzoekende partij tegen de beslissing van het college van burgemeester en schepenen van de stad Antwerpen van 14 februari 2014 onontvankelijk verklaard.

II. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING

De tussenkomenende partij verzoekt met een aangetekende brief van 1 oktober 2014 om in de procedure tot vernietiging tussen te komen. De voorzitter van de tweede kamer laat de tussenkomenende partij met een beschikking van 6 januari 2015 toe in de debatten.

De verwerende partij dient een antwoordnota en het administratief dossier in. De tussenkomenende partij dient een schriftelijke uiteenzetting in. De verzoekende partij dient een wederantwoordnota in.

De kamervoorzitter behandelt de vordering tot vernietiging op de openbare zitting van 12 juli 2016.

Advocaat Philippe VANDE CASTEELE voert het woord voor de verzoekende partij en advocaat Claire BUGGENHOUDT *loco* advocaten Stijn VERBIST en Pieter THOMAES voert het woord voor de tussenkomenende partij.

De verwerende partij verschijnt schriftelijk.

Titel IV, hoofdstuk VIII van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) betreffende de Raad voor Vergunningsbetwistingen en het besluit van de Vlaamse regering van 13 juli 2012 houdende de rechtspleging voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen (Procedurebesluit) zijn toegepast.

III. FEITEN

1.

De aanvraag heeft een voorgeschiedenis.

Op 25 mei 2012 werd een stedenbouwkundige vergunning afgeleverd voor het afbreken van een bestaand postsorteercentrum en het bouwen van een kantoorgebouw nummer 1 met drie ondergrondse lagen, de buitenaanleg en het publiek toegankelijke domein wordt uitgesloten van vergunning. De verwerende partij heeft met een besluit van 10 januari 2013 het administratief beroep van onder meer de verzoekende partij onontvankelijk verklaard. Onder meer de verzoekende partij heeft daartegen een beroep tot vernietiging ingesteld bij de Raad, gekend onder het rolnummer 1213/0395/A/2/0373. Met een arrest van 21 juni 2016 met nummer RvVb/A/1516/1241 heeft de Raad de vordering gegrond verklaard en de beslissing van de verwerende partij van 10 januari 2013 vernietigd.

Op 12 oktober 2012 werd een stedenbouwkundige vergunning afgeleverd voor het afbreken van een bestaand postsorteercentrum en het bouwen van een kantoorgebouw met drie ondergrondse lagen en met buitenaanleg. De verwerende partij heeft met een besluit van 10 januari 2013 het administratief beroep van onder meer de verzoekende partij onvankelijk doch ongegrond verklaard. De verzoekende partij heeft hiertegen een beroep tot vernietiging ingesteld bij de Raad, gekend onder het rolnummer 1213/0441/A/2/0445. Met een arrest van 9 augustus 2016 met nummer RvVb/A/1516/1407 heeft de Raad de vordering gegrond verklaard en de beslissing van de verwerende partij van 10 januari 2013 vernietigd.

2.

De tussenkomende partij dient op 4 november 2013 bij het college van burgemeester en schepenen van de stad Antwerpen een aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor “de afbraak van het bestaande postsorteercentrum en de nieuwbouw van gebouw 10, een opleidingscentrum, met 1 ondergrondse laag” op een perceel gelegen te 2600 Antwerpen (Berchem), Borsbeeksebrug 7.

Het perceel ligt volgens de bestemmingsvoorschriften van het gewestplan ‘Antwerpen’, vastgesteld met koninklijk besluit van 3 oktober 1979 in een zone voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut.

Het perceel is eveneens gelegen binnen de grenzen van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan, ‘Afbakening Grootstedelijk gebied Antwerpen’, in deelplan 6 “Post X, Berchem”.

Het perceel is ook gelegen binnen de grenzen van het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan, ‘Post X’, goedgekeurd met een besluit van de verwerende partij van 23 juni 2011. Het perceel is volgens dit GRUP gelegen in een ‘zone voor gemengde functies - kantoren en recreatie/maatschappelijke functies’.

Er wordt geen openbaar onderzoek georganiseerd.

De gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaar adviseert op 31 januari 2014 voorwaardelijk gunstig :

“ ...

Conclusie

De stedenbouwkundige vergunning kan worden verleend aan de aanvrager, die volgende voorwaarden moet naleven:

- *de afvalberging moet op een andere locatie voorzien worden en in een latere fase inpandig worden opgelost;*
- *de in- en uitrit kan slechts vergund worden voor maximaal 5 jaar;*
- *de bouwheer dient in overleg te treden met de wegbeheerder en de stad om te onderzoeken of nog bijkomende tijdelijke ingrepen noodzakelijk zijn om de verkeersveiligheid te verhogen;*
- *conflicten tussen laden en lossen en fietsverkeer moeten vermeden worden, de toegang tot de fietsparking voor het personeel moet via de parking georganiseerd worden; er moet een toegang voorzien worden in de fietsenkelder voor het personeel die rechtstreeks toegang geeft tot het gebouw;*
- *de ongelijkvloerse verbinding tussen het station en de site moet in een volgende fase verder uitgewerkt worden;*
- *de parking moet opengesteld worden indien er geen activiteiten in het gebouw plaatsvinden om dubbelgebruik te stimuleren;*
- *het laden en lossen moet in een volgende fase zoveel mogelijk inpandig worden opgelost zodat de huidige toegang gesupprimeerd kan worden;*
- *de zone tussen het opleidingscentrum en het naastgelegen gebouw moet een kwalitatieve voetgangersbinding worden tussen de singel en het binnenplein of worden ingericht als tuin;*
- *het materiaalgebruik van de open ruimte moet afgestemd worden op het beeldkwaliteitsplan voor de Groene singel;*
- *de tussentijdse inrichting moet gelijktijdig met de bebouwing gerealiseerd worden zodat de open ruimte in de site in gebruik genomen kan worden;*
- *de bouwheer laat de sloop van het funderingsniveau van het bestaand postsorteercentrum archeologisch begeleiden zodat de staat en bewaringsniveau van de ondergrondse resten van de Brialmontomwalling in kaart kunnen worden gebracht;*
- *de bouwheer voorziet het nodige archeologische onderzoek voorafgaandelijk aan de bouw van het nieuwe opleidingscentrum;*
- *de bijzondere voorwaarden met betrekking tot het archeologisch onderzoek dienen opgevraagd te worden bij het Agentschap Onroerend Erfgoed — Antwerpen en stad Antwerpen dienst archeologie;*
- *de stedelijke archeologische dienst Antwerpen en het Agentschap Onroerend Erfgoed Antwerpen worden betrokken bij de werf- en coördinatievergaderingen.*
- *het advies van brandweer moet strikt nageleefd worden;*
- *het advies van het departement ruimtelijke ordening en mobiliteit van de provincie Antwerpen moet strikt nageleefd worden;*
- *het advies van de Vlaamse milieumaatschappij moet strikt worden nageleefd;*
- *het advies van De Lijn moet strikt worden nageleefd;*
- *het advies van het agentschap Wegen en Verkeer, afdeling Antwerpen strikt na te leven;*
- *de trap die aansluit op de bestaande ongelijkvloerse oversteek over de singel wordt uitgesloten uit de vergunning. In een volgende fase moeten de plaatsing en de architectuur van de trap verder worden uitgewerkt zodat deze een goede aanlanding vindt op het voetpad van de Binnensingel.*

...”

Het college van burgemeester en schepenen verleent op 14 februari 2014 een stedenbouwkundige vergunning aan de tussenkommende partij. Het college maakt zich de motieven van het advies van de gemeentelijk stedenbouwkundige ambtenaar eigen en beslist:

“ ...

Het college sluit zich aan bij het verslag van de gemeentelijk stedenbouwkundig ambtenaar en maakt dit tot zijn eigen motivatie, met uitsluiting van volgende punten:

- “- er moet een toegang voorzien worden in de fietsenkelder voor het personeel die rechtstreeks toegang geeft tot het gebouw;*
- de parking moet opengesteld worden indien er geen activiteiten in het gebouw plaatsvinden om dubbelgebruik te stimuleren;*
- het laden en lossen moet in een volgende fase zoveel mogelijk inpandig worden opgelost zodat de huidige toegang gesupprimeerd kan worden;”.*

...”

Tegen deze beslissing tekent de verzoekende partij op 22 april 2014 administratief beroep aan bij de verwerende partij en verzoekt zij om gehoord te worden.

De provinciale stedenbouwkundige ambtenaar adviseert in zijn verslag van 22 mei 2014 om dit beroep onontvankelijk te verklaren.

Er vindt geen hoorzitting plaats.

Op 28 mei 2014 verklaart de verwerende partij het beroep van de verzoekende partij onontvankelijk. De verwerende partij beslist:

“ ...

Ontvankelijkheid:

Een afschrift van de beslissing van het college van burgemeester en schepenen werd aangeplakt op 28 februari 2014.

De poststempel van de aangetekende brief van Herman De Groof, namens adviesinstantie Infrabel, met het beroepschrift is gedateerd op 28 maart 2014 en geldt als bewijs van verzending.

De poststempel van de aangetekende brief van Philippe Vande Castele met het beroepschrift is gedateerd op 22 april 2014 en geldt als bewijs van verzending.

Bij nazicht van het beroepschrift blijkt dat niet is voldaan aan de volgende ontvankelijkheidsvereisten van de beroepsprocedure volgens art. 4.7.21 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en/of het uitvoeringsbesluit van 24 juli 2009:

Artikel 4.7.21.§3 van het VCRO bepaalt dat het beroep op straffe van onontvankelijkheid ingesteld wordt binnen een termijn van dertig dagen, die ingaat voor wat betreft het beroep ingesteld door elke andere belanghebbende: de dag na deze van aanplakking.

Voor wat betreft het beroep ingesteld door derden start de termijn de dag na deze van de start van de aanplakking. De beroepstermijn loopt dus gelijk met de aanplakking.

Het gewaarmerkt afschrift van het attest van aanplakking zoals vermeld in artikel 4.7.21, §2, VCRO, werd niet afgeleverd. De stad Antwerpen leverde enkel een attest af dat verwijst naar de verklaring op eer van de aanvrager. Op 4 maart 2014 werd er echter door

het ambt van gerechtsdeurwaarder een proces verbaal van vaststelling opgemaakt, aangaande de aanplakking van de bouwvergunning. Waarbij werd vastgesteld dat de aanplakking werd aangeplakt, met vermelding van datum 28/02/2014.

De dag van de aanplakking is dus 28 februari 2014. De laatste dag waarop beroep kan aangetekend worden is bijgevolg 30 maart 2014. De poststempel van de aangetekende brief met het beroepschrift is gedateerd op 22 april 2014 en geldt als bewijs van verzending. Het beroep werd ingesteld buiten de termijn van 30 dagen.

De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en haar uitvoeringsbesluiten zijn het wetgevend kader voor de beoordeling van de ontvankelijkheid en deze voorzien geen uitzonderingsbepalingen voor de beroepstermijn.

Het beroep is onontvankelijk wegens laattijdigheid,

*Het beroep van Philippe Vande Castele, namens Louis Ceulemans en Anne Clarck is niet ontvankelijk,
..."*

Dit is de bestreden beslissing.

IV. ONTVANKELIJKHEID VAN DE TUSSENKOMST

Uit het dossier blijkt dat het verzoek tot tussenkomst tijdig en regelmatig is ingesteld. Er worden geen excepties opgeworpen. Het verzoek tot tussenkomst is ontvankelijk.

V. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT Vernietiging

Uit het dossier blijkt dat de vordering tijdig en regelmatig is ingesteld. Er worden geen excepties opgeworpen.

VI. ONDERZOEK VAN VORDERING TOT Vernietiging – ENIG MIDDEL

1.

In een enig middel, opgebouwd uit vijf onderdelen, voert de verzoekende partij de schending aan van de artikelen 4.7.19, 4.7.21 en 4.7.23 VCRO, van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, van de artikelen 10, 11 en 23 van de Grondwet, van de richtlijn 2011/92/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 betreffende de milieueffectenbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten, van de hoorplicht, het beginsel van de formele motivering, het gelijkheidsbeginsel en de beginselen van overmacht en onoverkomelijke dwaling, van het Verdrag van Aarhus en de vereisten van een eerlijke en billijke procedure. De verzoekende partij stelt eveneens dat de bestreden beslissing is genomen met machtsoverschrijding.

In een eerste onderdeel zet de verzoekende partij uiteen dat de bestreden beslissing artikel 4.7.23 VCRO en de hoorplicht schendt doordat, hoewel de verzoekende partij in haar administratief beroepschrift uitdrukkelijk heeft verzocht om te worden gehoord, de verwerende partij niet is overgegaan tot het organiseren van een hoorzitting.

In een tweede en een vijfde onderdeel licht de verzoekende partij toe dat zelfs indien de verwerende partij had kunnen voorbijgaan aan de plicht om de verzoekende partij te horen, zij zich nog steeds diende uit te spreken over de door de verzoekende partij aangevoerde vaststellingen dat ze om de tuin werd geleid en er sprake is van onoverkomelijke dwaling en overmacht. De verzoekende partij verduidelijkt dat de andere procespartijen in de eerdere procedure voor de Raad, niets hebben vermeld over de nieuwe aanvraag die het voorwerp is van de huidige bestreden beslissing. Door geen hoorzitting te organiseren, beantwoordt de verwerende partij op geen enkele wijze de eventuele exceptie van laattijdigheid van het beroep.

In een derde onderdeel voert de verzoekende partij de schending aan van de artikelen 4.7.19 en 4.7.21 VCRO. Zij zet uiteen dat artikel 4.7.19 VCRO bepaalt hoe geldige attesten van aanplakking moeten opgemaakt worden. In de bestreden beslissing erkent de verwerende partij niet te beschikken over het vereiste attest, maar verwijst ter compensatie naar het proces-verbaal van vaststellingen van een gerechtsdeurwaarder. Dit proces-verbaal attesteert volgens de verzoekende partij evenwel enkel dat op de dag van de vaststellingen een aanplakking gebeurd is, dan wel aanwezig was, maar niet dat de aanplakking er op ononderbroken wijze is gebleven gedurende een termijn van dertig dagen.

In een vierde onderdeel licht de verzoekende partij toe dat de tussenkomenende partijen in een eerdere samenhangende procedure bij de Raad aanvullende nota's hebben ingediend, maar daarin niets hebben vermeld over de toen reeds ingediende nieuwe aanvraag, die het voorwerp is van de huidige bestreden beslissing. Zij houdt dan ook voor dat het gedrag van de partijen in strijd is met een correct, billijk en eerlijk procesverloop.

De verzoekende partij voert aan dat het in de huidige omstandigheden niet opgaat om de 30-dagen termijn van artikel 4.7.21, §3 VCRO te laten ingaan op de dag na de aanplakking van de nieuwe vergunning, en niet op de dag na de kennisname van de nieuwe vergunning via een individuele betekening, zijnde een procedurestuk dat wordt neergelegd in een nog niet afgesloten rechterlijke procedure over een eerdere vergunning voor analoge werken op hetzelfde perceel. De toepassing van artikel 4.7.21, §3 VCRO gaat volgens de verzoekende partij in rechte niet op. Ongelijke gevallen behoeven een ongelijke behandeling.

Doordat de beroepstermijn voor belanghebbenden die eveneens procespartij zijn in een rechterlijke procedure ook ingaat vanaf de aanplakking en niet vanaf de betekening of kennisname via een procedurestuk schendt artikel 4.7.21 VCRO volgens de verzoekende partij de artikelen 10, 11 en 23 van de Grondwet, het recht van toegang tot een beroepsinstantie, het verdrag van Aarhus, de richtlijn 2011/92/EU en het loyaliteitsbeginsel en de beginselen van overmacht en dwaling.

2.

De verwerende partij antwoordt op het eerste onderdeel dat de verzoekende partij geen belang heeft bij het middel aangezien zijzelf bij de eventuele vernietiging van de bestreden beslissing, als vergunningverlenende overheid opnieuw tot de laattijdigheid van het beroep zal moeten besluiten. De verwerende partij legt verder uit dat de hoorplicht niet van toepassing is wanneer de beslissing van de overheid voortvloeit uit een gebonden bevoegdheid en haar handelen voorgeschreven is door de wet. Zich steunend op rechtspraak van de Raad van State meent de verwerende partij dat de verzoekende partij niet gehoord diende te worden. Zij benadrukt dat uit de feitelijke omstandigheden van de zaak duidelijk blijkt dat het ingestelde beroep laattijdig is en dat een mondelinge hoorzitting hier niets aan zou verhelpen, nu er sprake is van een gebonden bevoegdheid.

Op het tweede en het vijfde onderdeel antwoordt de verwerende partij dat de VCRO en de uitvoeringsbesluiten bepalen wanneer en op welke wijze een belanghebbende moet worden aangeschreven. Zij merkt op dat de VCRO voorziet in de aanplakking als geschikte vorm van bekendmaking om belanghebbenden op de hoogte te brengen, wat bevestigd werd door het Grondwettelijk Hof (arrest nr. 8/2011 van 27 januari 2011). Zij merkt op dat van derden kan worden verwacht dat zij opmerkzaam zijn wat betreft de aanplakking van verleende vergunningen die hen aanbelangen. De verwerende partij verwijst nog naar de bestreden beslissing waaruit volgens haar duidelijk blijkt waarom de argumentatie van de verzoekende partij niet wordt gevolgd.

Met betrekking tot het derde onderdeel stelt de verwerende partij dat de aanplakking artikel 4.7.19, §2 VCRO niet schendt. Zij stelt dat die bepaling geen ononderbroken aanplakking oplegt aangezien er niet kan worden nagegaan of iemand een aanplakking heeft verwijderd. Enkel de start van de aanplakking moet onderzocht worden. De verwerende partij verduidelijkt dat de tussenkomende partij op 3 maart 2014 een eerste verklaring op eer heeft toegezonden waarin die stelt op 28 februari 2014 tot de aanplakking te zijn overgegaan, dat dit op 11 maart 2014 werd geattesteerd, dat op 2 april 2014 een tweede verklaring op eer werd toegezonden en er tevens een proces-verbaal van vaststellingen door een gerechtsdeurwaarder werd opgesteld. De verwerende partij kon dus terecht besluiten dat het beroep ingesteld werd buiten de termijn van 30 dagen.

Op het vierde onderdeel antwoordt de verwerende partij dat de verzoekende partij geen belang heeft waar zij de schending van artikel 4.7.21 VCRO aanvoert en waarschijnlijk doelt op artikel 4.7.19, §1 VCRO aangezien zij tijdig een beroep bij de Raad heeft kunnen instellen. De verwerende partij verwijst naar het arrest van 27 januari 2011 (nr. 8/2011) van het Grondwettelijk Hof waarin het Hof stelt dat de aanplakking een aanvaardbare vorm is om een beslissing kenbaar te maken. De prejudiciële vraag dient op grond van artikel 26, §2 van de bijzondere wet op het Grondwettelijk Hof niet te worden gesteld.

3.

De tussenkomende sluit zich aan bij de uiteenzetting van de verwerende partij.

4.

De verzoekende partij antwoordt met betrekking tot het derde onderdeel dat er slechts een proces-verbaal is opgesteld dat het begin van aanplakking vaststelt, maar niet het afsluiten ervan en dat er hierover dus discussie gevoerd kon worden. Uit de rechtspraak van de Raad van State leidt de verzoekende partij af dat de vaststelling via proces-verbaal dat enkel het begin van de aanplakking vermeldt niet voldoende is. Zij stelt verder dat de stukken waarnaar de tussenkomende en de verwerende partij verwijzen geen attesten van aanplakking zijn en merkt hierbij op dat die documenten eveneens niet ondertekend zijn.

Voor het overige voegt zij niets wezenlijks toe.

Beoordeling door de Raad

1.

1.1

In het eerste, het tweede en het vijfde onderdeel zet de verzoekende partij in essentie uiteen dat zij, hoewel hiertoe uitdrukkelijk om heeft verzocht, door de verwerende partij niet werd gehoord. Door niet te worden gehoord heeft zij geen verweer kunnen voeren over de door de provinciale stedenbouwkundige ambtenaar vastgestelde laattijdigheid van haar administratief beroep.

1.2

Artikel 4.7.23, §1, eerste lid VCRO bepaalt:

“De deputatie neemt haar beslissing omtrent het ingestelde beroep op grond van het verslag van de provinciaal stedenbouwkundige ambtenaar en nadat zij of haar gemachtigde de betrokken partijen op hun verzoek schriftelijk of mondeling heeft gehoord.

De Vlaamse Regering kan nadere regelen met betrekking tot de hoorprocedure bepalen.”

Het beginsel van behoorlijk bestuur met betrekking tot de hoorplicht (dat teruggaat op het adagium *“audi et alteram partem”*) geldt niet voor zover er, zoals hier, een uitdrukkelijke regeling is uitgewerkt.

In de VCRO is het hoorrecht voor de beroepsindiener uitdrukkelijk voorzien en vormt daar een wezenlijk onderdeel van de administratieve beroepsprocedure. Tot zolang voor dit hoorrecht nog geen inhoudelijke verplichtingen voor de verwerende partij bepaald zijn, moet het optreden van de overheid getoetst worden aan de verplichtingen die het bestuur heeft op grond van het algemeen beginsel van de hoorplicht. Het verhoor van de aanvrager die daarom heeft verzocht, is dan ook een substantiële vormvereiste.

Langs de zijde van de verwerende partij staat hiertegenover een zorgvuldigheidplicht, aangezien het vergunningverlenend bestuursorgaan kennis dient te hebben van alle relevante gegevens met betrekking tot het dossier alvorens het zijn beslissing kan nemen.

Aan de hoorplicht, zoals vastgelegd in het voormelde artikel, is voldaan indien degene die verzoekt te worden gehoord, op het ogenblik dat hij wordt gehoord, inzage heeft of beschikt over alle gegevens en stukken die door de bevoegde overheid bij de beoordeling van de aanvraag zullen worden betrokken en hij aan de bevoegde overheid zijn opmerkingen met betrekking tot de zaak, niet alleen inhoudelijk maar ook wat betreft de ontvankelijkheid, heeft kunnen toelichten.

Het wordt niet betwist dat de verzoekende partij heeft verzocht om te worden gehoord en evenmin dat de verzoekende partij niet werd gehoord.

1.3

Bij het beoordelen van de ontvankelijkheid van het administratief beroep op grond van artikel 4.7.21, §3 VCRO beschikt de verwerende partij niet over een appreciatiebevoegdheid. Ze kan enkel vaststellen of al dan niet voldaan is aan de voorwaarden van deze bepaling. Ook al heeft de verwerende partij bij het onderzoek naar de tijdigheid van het ingestelde administratief beroep een gebonden bevoegdheid, belet dit niet dat de verwerende partij, zoals reeds gesteld, zorgvuldig dient te handelen. Dit houdt in dat de verwerende partij haar beslissing maar kan nemen na een behoorlijk onderzoek van de zaak en zij haar beslissing dient te nemen rekening houdend met alle relevante gegevens.

Uit de gegevens van het dossier blijkt dat de provinciale stedenbouwkundige ambtenaar in zijn verslag tot de onontvankelijkheid van het door de verzoekende partij ingestelde administratieve beroep adviseert wegens laattijdigheid. Aan de verzoekende partij, hoewel zij uitdrukkelijk verzocht om te worden gehoord, werd niet de mogelijkheid geboden om op dit verslag te reageren en haar standpunten met betrekking tot de vastgestelde laattijdigheid kenbaar te maken.

Een dergelijk optreden is volledig in strijd met het normdoel van het hoorrecht vervat in artikel 4.7.23, §1, eerste lid VCRO. Zoals de verzoekende partij terecht bemerkt, biedt het recht om te worden gehoord, aan een partij de gelegenheid om, mede in het licht van het negatieve verslag van de provinciale stedenbouwkundige ambtenaar, bijkomende stukken of argumenten aan te

voeren en aldus een voor haar dreigende ongunstige afloop van de vergunningsprocedure af te wenden. In tegenstelling tot wat de verwerende partij voorhoudt en zoals reeds gesteld, neemt het gegeven dat de verwerende partij bij de beoordeling van de ontvankelijkheid van het administratief beroep niet over een appreciatiebevoegdheid beschikt, niet weg dat zij bij de beoordeling van het beroep de vereiste zorgvuldigheid aan de dag diende te leggen.

Uit de bestreden beslissing blijkt echter niet of de verwerende partij daadwerkelijk rekening heeft gehouden met alle relevante gegevens en evenmin op grond van welke motieven zij tevens al dan niet terecht meende te kunnen oordelen dat zij de verzoekende partij, ondanks haar uitdrukkelijk verzoek hiertoe, niet diende te horen.

1.4.

Onverminderd de vraag of er in het voorliggende geval wel sprake is van een situatie van overmacht, dan wel onoverkomelijke dwaling, haalt de verzoekende partij terecht aan dat zij daarover tijdens een hoorzitting minstens de nodige argumentatie kon ontwikkelen. Aan de verzoekende partij werd deze mogelijkheid niet geboden.

Door de verzoekende partij, hoewel zij hier in haar beroepschrift meermaals uitdrukkelijk om heeft verzocht, niet in de gelegenheid te stellen om mondeling haar standpunten mee te delen, beschikte de verwerende partij niet over alle relevante gegevens met betrekking tot het dossier. De argumentatie van de verwerende en de tussenkommende partij dat er geen beslissing werd genomen op basis van gegevens die tijdens de administratieve procedure niet ter sprake werden gebracht, en zij hiervoor verwijzen naar een brief van 14 mei 2014 gericht aan de verzoekende partij, wordt niet bijgetreden. Immers blijkt uit die brief enkel dat de verzoekende partij op de hoogte werd gebracht van de door de provinciale stedenbouwkundige ambtenaar voorop gestelde laattijdigheid, en niet dat de verzoekende partij de mogelijkheid werd geboden hierop te reageren. In de brief wordt uitdrukkelijk overwogen dat *“het beroep...onontvankelijk [is] wegens laattijdigheid. Bijgevolg zal er geen hoorzitting plaatsvinden”*.

Het niet horen van de verzoekende partij over de voorop gestelde onontvankelijkheid van haar administratief beroep houdt dan ook een schending in van de hiervoor besproken hoorplicht.

Voorgaande overwegingen volstaan om vast te stellen dat de bestreden beslissing de artikelen 4.7.23, §1, eerste lid VCRO, artikel 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen en het zorgvuldigheidsbeginsel in de aangegeven mate schendt en dat de verzoekende partij in dezelfde zin wel degelijk belang heeft bij de besproken middelenonderdelen.

2.

2.1

In het derde onderdeel zet de verzoekende partij uiteen dat een attest van de aanplakking ontbreekt en dat de verwerende partij niet tot de onontvankelijkheid van het beroep kan besluiten door te verwijzen naar een proces-verbaal van een gerechtsdeurwaarder waarop enkel de begindatum van de aanplakking staat vermeld.

2.2

De verzoekende partij is een derde-belanghebbende voor wie de administratieve beroepstermijn, overeenkomstig artikel 4.7.21, §3, 3° VCRO, begint te lopen vanaf de dag na deze van aanplakking.

In de bestreden beslissing werd vastgesteld dat het administratief beroep laattijdig werd ingesteld. Het administratief beroep werd onontvankelijk verklaard.

De verzoekende partij betwist de geldigheid van de aanplakking van de vergunning afgeleverd door het college van burgemeester en schepenen. De verwerende partij verwijst naar de verklaring op eer en het ontbreken van een geldig attest van aanplakking. Zij verwijst eveneens naar een proces-verbaal van een gerechtsdeurwaarder van 4 maart 2014. Ook de tussenkomenende partij verwijst naar dit proces-verbaal.

2.3

Artikel 4.7.19, §2 VCRO bepaalt het volgende:

“Een mededeling die te kennen geeft dat de vergunning is verleend, wordt door de aanvrager gedurende een periode van dertig dagen aangeplakt op de plaats waarop de vergunningsaanvraag betrekking heeft. De aanvrager brengt de gemeente onmiddellijk op de hoogte van de startdatum van de aanplakking. De Vlaamse Regering kan, zowel naar de inhoud als naar de vorm, aanvullende vereisten opleggen waaraan de aanplakking moet voldoen.

De gemeentesecretaris of zijn gemachtigde waakt erover dat tot aanplakking wordt overgegaan binnen een termijn van tien dagen te rekenen vanaf de datum van de ontvangst van de beslissing van het college van burgemeester en schepenen.

De gemeentesecretaris of zijn gemachtigde levert op eenvoudig verzoek van elke belanghebbende, vermeld in artikel 4.7.21, §2, een gewaarmerkt afschrift van het attest van aanplakking af.”

Sinds het arrest van het Grondwettelijk Hof van 27 januari 2011 (nr. 8/2011) kan niet meer ernstig worden betwist dat de beroepstermijn ingaat de dag na de startdatum van aanplakking. Bovendien wordt met betrekking tot de aanplakking als vorm van bekendmaking van vergunningsbeslissingen overwogen dat dit een geschikte vorm van bekendmaking is, mede omwille van het feit dat de gemeentelijke overheid dient te waken en te attesteren over de aanplakking.

Om van een geldig attest van aanplakking te kunnen spreken is in de eerste plaats dan ook vereist dat de datum van aanplakking en meer in het bijzonder de eerste dag van aanplakking, in het attest wordt vermeld. Enkel op die wijze kan de belanghebbende derde weten wanneer de beroepstermijn een aanvang heeft genomen en wanneer deze verstrijkt.

Tot zolang de Vlaamse regering geen aanvullende inhoudelijke of vormelijke vereisten heeft opgelegd waaraan de aanplakking moet voldoen, kan enkel rekening gehouden worden met artikel 4.7.19, §2 VCRO.

De Raad kijkt vooreerst naar het attest van aanplakking om te kunnen beoordelen of de aanplakking wel correct is gebeurd.

2.4

De Raad stelt vast dat het “attest van aanplakking” in het administratief dossier het volgende vermeldt:

“ ...

“Attest van aanplakking

Bekendmaking van een beslissing over een stedenbouwkundige aanvraag

Ondergetekende verklaart het bewijs van eer van de aanvrager ontvangen te hebben dat kennis geeft dat op 28 februari 2014 de bekendmaking van de beslissing van de

stedenbouwkundige aanvraag met dossiernummer: ZBE/B/20136108 werd aangeplakt op de plaats waarop de vergunningsaanvraag betrekking heeft:

*Borsbeeksebrug 32
2600 Berchem (Antwerpen)*

Datum: 11 maart 2014

...

Uit de gegevens van het administratief dossier en de bewoordingen van het attest kan de Raad enkel besluiten dat het in het administratief dossier aanwezige attest van aanplakking werd opgemaakt louter op basis van de verklaring op eer van de aanvrager.

Een attest waarin wordt verklaard dat de aanplakking is gebeurd en louter is gesteund op een verklaring op eer van de aanvrager, houdt enkel een bewijs in van de verklaring van de aanvrager. Ook al dient de aanvrager de gemeente op de hoogte te brengen van de datum van aanplakking, is de loutere verklaring op eer niet voldoende. Dergelijk document attesteert niet dat de gemeentesecretaris of zijn gemachtigde de aanplakking en de modaliteiten ervan is gaan controleren.

Tegenover de verklaring van eer van de aanvrager staat en kan de bewering staan van een belanghebbende derde dat de aanplakking niet is gebeurd, hetzij niet is gebeurd overeenkomstig de bepalingen van artikel 4.7.19, § 2 VCRO.

Een verklaring van eer van de aanvrager kan alleszins niet worden gelijkgesteld met een attest van de gemeentelijke overheid waarin wordt verklaard dat een mededeling van de vergunningsbeslissing is aangeplakt gedurende dertig dagen.

2.5

De verwerende partij merkt in de bestreden beslissing deze onregelmatigheid eveneens op, maar acht dit niet problematisch nu de aanplakking zelf werd vastgesteld bij proces-verbaal van vaststellingen van een gerechtsdeurwaarder, aangesteld door de tussenkomende partij. De verwerende partij stelt onder meer:

“ ...

Ontvankelijkheid:

Een afschrift van de beslissing van het college van burgemeester en schepenen werd aangeplakt op 28 februari 2014.

...

Voor wat betreft het beroep ingesteld door derden start de termijn de dag na deze van de start van de aanplakking. De beroepstermijn loopt dus gelijk met de aanplakking.

Het gewaarmerkt afschrift van het attest van aanplakking zoals vermeld in artikel 4.7.21, §2, VCRO, werd niet afgeleverd. De stad Antwerpen leverde enkel een attest af dat verwijst naar de verklaring op eer van de aanvrager. Op 4 maart 2014 werd er echter door het ambt van gerechtsdeurwaarder een proces verbaal van vaststelling opgemaakt, aangaande de aanplakking van de bouwvergunning. Waarbij werd vastgesteld dat de aanplakking werd aangeplakt, met vermelding van datum 28/02/2014.

De dag van de aanplakking is dus 28 februari 2014. De laatste dag waarop beroep kan aangetekend worden is bijgevolg 30 maart 2014. De poststempel van de aangetekende brief

met het beroepschrift is gedateerd op 22 april 2014 en geldt als bewijs van verzending. Het beroep werd ingesteld buiten de termijn van 30 dagen.

...

2.6

Indien de verzoekende partij, als derde-belanghebbende de regelmatigheid van de aanplakking betwist, en in het bijzonder de daarmee verbonden startdatum van de administratieve beroepstermijn, draagt zij daaromtrent de bewijslast.

Zij zal moeten aantonen, minstens aannemelijk maken dat de aanplakking in het concrete geval niet gebeurde in overeenstemming met artikel 4.7.19, §2, eerste lid VCRO. Daartoe zal zij de onregelmatigheid moeten staven met concrete elementen. De loutere bewering dat de aanplakking onregelmatig was, volstaat niet.

De verzoekende partij betwist terzake dat de mededeling die te kennen geeft dat de vergunning is verleend aan de tussenkomende partij, ononderbroken en overeenkomstig artikel 4.7.19, §2, eerste lid VCRO werd aangeplakt. Zij stelt dat de aktenaam van de verklaring op eer niet voldoende is en dat het proces-verbaal waarnaar de verwerende partij verwijst, niet kan volstaan aangezien dit werd opgesteld bij het begin van de aanplakking. Daaruit kan enkel afgeleid worden dat op het ogenblik van de vaststellingen een aanplakking aanwezig was, maar niet dat de aanplakking er gedurende dertig dagen ononderbroken is gebleven.

2.7

In zijn arrest van 27 januari 2011 (nr. 8/2011) oordeelde het Grondwettelijk Hof dat de aanplakking als vorm van bekendmaking van vergunningsbeslissingen een geschikte vorm van bekendmaking is, mede omwille van het feit dat de gemeentelijke overheid dient te waken en te attesteren over de aanplakking. Over de wijze waarop het bewijs van die aanplakking kan worden geleverd sprak het Hof zich in voormeld arrest niet uit.

De vraag of het bewijs van aanplakking geleverd kan worden aan de hand van een proces-verbaal opgemaakt door een gerechtsdeurwaarder moet worden gezocht in de relevante bepalingen van de VCRO. Artikel 4.7.19, §2 VCRO bepaalt in dit verband slechts dat de gemeentesecretaris of zijn gemachtigde *op eenvoudig verzoek* van elke belanghebbende, vermeld in artikel 4.7.21, §2, derde lid VCRO een gewaarmerkt afschrift van het attest van aanplakking aflevert. Het eerste lid van hetzelfde artikel bepaalt nog dat de Vlaamse regering, zowel naar de inhoud als naar de vorm, aanvullende vereisten kan opleggen waaraan de aanplakking moet voldoen.

De Vlaamse regering heeft evenwel nog geen nadere regelen betreffende de aanplakking bepaald, waartoe zij in overeenstemming met artikel 4.7.19, §1, VCRO is gemachtigd. Zolang de Vlaamse regering geen bijkomende, vormelijke en/of inhoudelijke, vereisten oplegt waaraan de aanplakking moet voldoen, kan de Raad alleen rekening houden met de bepaling van artikel 4.7.19, §2 VCRO en met de omstandigheid dat in redelijkheid moet aangenomen worden dat de aanplakking zichtbaar en voldoende leesbaar moet zijn vanaf de openbare weg. Het bewijs dat deze aanplakking heeft plaatsgevonden, kan gelet op voorgaande vaststellingen dan ook volgens de gemeenrechtelijke bewijsregels worden aangevoerd en die door de verwerende partij moeten worden beoordeeld. Wel schuilt hierin de vereiste dat het bewijs van aanplakking voldoende moet zijn.

2.8

De verwerende partij verwijst in de bestreden beslissing naar een proces-verbaal van vaststellingen van een gerechtsdeurwaarder van 4 maart 2014. In dit proces-verbaal, dat eveneens deel uitmaakt van het administratief dossier, wordt aan de hand van een fotoverslag vastgesteld dat de

vergunning op drie plaatsen is aangeplakt en dat steeds als startdatum van de aanplakking 28 februari 2014 vermeld staat.

In dit verband dient te worden opgemerkt dat, om van een geldig attest van aanplakking te kunnen spreken het in de eerste plaats vereist is dat de datum van aanplakking en meer in het bijzonder de eerste dag van aanplakking, in het attest wordt vermeld. Enkel op die wijze kan de derde-belanghebbende weten wanneer de beroepstermijn een aanvang heeft genomen en wanneer deze verstrijkt.

Zoals hierboven reeds gesteld verwijst het attest van aanplakking slechts naar de verklaring van eer van de aanvrager. Het proces-verbaal van vaststelling van de gerechtsdeurwaarder vermeldt wel de datum van aanplakking.

Waar de verzoekende partij aanvoert dat hieruit niet kan afgeleid worden dat de vergunning ononderbroken werd aangeplakt gedurende een periode van dertig dagen, beperkt zij zich tot een loutere stelling. Zij toont evenwel niet, aan de hand van concrete elementen, aan dat de aanplakking in het voorliggende geval niet in overeenstemming is met artikel 4.7.19, §2, eerste lid VCRO.

2.9

Uit het voorgaande volgt dat de verwerende partij niet onredelijk of onzorgvuldig heeft besloten tot een materieel bewijs van de aanplakking op 28 februari 2014 op basis van het proces-verbaal van vaststellingen van de gerechtsdeurwaarder. Evenwel merkt de Raad ten overvloede op dat, aangezien de verzoekende partij niet werd gehoord, zij ook hier niet in staat werd gesteld om haar opmerkingen met betrekking tot de op dit punt gedane vaststellingen van de provinciale stedenbouwkundige ambtenaar kenbaar te maken.

3.

3.1

In een vierde onderdeel voert de verzoekende partij aan dat de proceshouding van de verwerende en de tussenkomenende partij niet kaderen binnen een eerlijk en billijk procesverloop. Zij wijst er op dat zij tijdens de voor de Raad gevoerde eerdere procedures, met betrekking tot hetzelfde project niet, aan de hand van een procedurestuk, in kennis werd gesteld van het bestaan van een nieuwe aanvraag, dan wel vergunning. De verzoekende partij stelt dat het niet opgaat om de in artikel 4.7.21, §3, 3° VCRO bepaalde beroepstermijn in te laten gaan vanaf de dag van de aanplakking, maar dat die, in de omstandigheden zoals in de huidige zaak pas dient in te gaan na de dag van kennisname van de nieuwe vergunning.

Indien dit niet het geval is, schendt artikel 4.7.21 VCRO volgens de verzoekende partij de artikelen 10, 11 en 23 van de Grondwet alsook het recht tot toegang tot een beroepsinstantie, het verdrag van Aarhus en de richtlijn 2011/92/EU en het loyaliteitsbeginsel en de beginselen van overmacht en dwaling. De verzoekende partij verzoekt de Raad om in voorkomend geval de volgende prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof:

"Schendt artikel 4.7.21, § 3 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) niet de artikelen 10, 11 en 23 van de Grondwet, afzonderlijk genomen en in samenhang beschouwd met (1) het Verdrag van Aarhus (betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden), inzonderheid artikel 9, (2) de Richtlijn 2011/92/EU (van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 betreffende de milieueffect-beoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten), inzonderheid artikel 11, (3) het recht van toegang tot een beroepsinstantie en (4) het loyaliteitsbeginsel en de beginselen van overmacht en dwaling, door te bepalen dat wanneer het bestuur in 1ste aanleg werken vergunt op een perceel

waarvoor eerder deels of geheel analoge werkzaamheden worden vergund met een procedure die aan het toezicht van de Raad voor Vergunningsbetwistingen werd voorgelegd en op het ogenblik van het afleveren van de nieuwe vergunning nog niet was afgerond, de beroepstermijn van 30 dagen, bepaald in artikel 4.7.21, § 3 VGRO, ook voor de belanghebbenden die procespartij zijn in deze rechterlijke procedure, ingaat de dag na de aanplakking van de nieuwe vergunning, en niet de dag van betekening van deze nieuwe beslissing aan deze procespartijen of de dag van kennisname, via een schrijven of in conclusies, van de nieuwe aanvraag tot stedenbouwkundige aanvraag, ook niet wanneer de vergunningverlenende overheid of de aanvrager na het indienen van de nieuwe aanvraag tot een stedenbouwkundige vergunning nieuwe schriftelijke nota's of conclusies hebben ingediend in de hangende procedure voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen ?"

3.2

Het Grondwettelijk Hof overwoog met betrekking tot de aanplakking als vorm van bekendmaking het volgende (in arrest nr. 8/2011 van 27 januari 2011):

"B.13.3.3.4. Het feit dat de beroepstermijn voor vergunningsbeslissingen ingaat de dag na die van de aanplakking is ingegeven door het doel de vergunningsaanvrager zo snel mogelijk rechtszekerheid te verschaffen, wat niet mogelijk is wanneer de aanvang van de beroepstermijn afhangt van de kennisneming van de beslissing door de verzoeker. Daarbij vermocht de decreetgever rekening te houden met het feit dat het gaat om hetzij grote projecten, waarvan genoegzaam bekend zal zijn dat de vergunning werd verleend, hetzij projecten waarvan de weerslag is beperkt tot de onmiddellijke omgeving van de plaats waarop de vergunningsaanvraag betrekking heeft. De decreetgever kon dan ook redelijkerwijs ervan uitgaan dat de aanplakking een geschikte vorm van bekendmaking is om belanghebbenden op de hoogte te brengen van het bestaan van de vergunningsbeslissing.

Bovendien dient de bevoegde burgemeester erover te waken dat tot aanplakking wordt overgegaan en attesteert de burgemeester of zijn gemachtigde de aanplakking. Het gemeentebestuur dient op eenvoudig verzoek een gewaarmerkt afschrift van dat attest af te geven (...). De dag van eerste aanplakking moet uitdrukkelijk worden vermeld (Parl. St., Vlaams Parlement, 2008-2009, nr. 2011/1, p. 181). Bijgevolg kan een belanghebbende weten wanneer de beroepstermijn aanvangt en wanneer die verstrijkt.

In de parlementaire voorbereiding van het decreet van 27 maart 2009 wordt eveneens gepreciseerd dat indien de aanplakking niet of niet correct geschiedt, dit «wordt [...] 'gesanctioneerd' door middel van de beroepstermijnenregeling» .... Hieruit dient te worden afgeleid dat in dat geval de burgemeester de aanplakking niet vermag te attesteren, zodat de beroepstermijn geen aanvang neemt."

Op grond van artikel 14, §2 van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, kan er tegen uitspraken van de Raad cassatieberoep bij de Raad van State worden ingesteld. In overeenstemming met artikel 26, §2, derde lid van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof is de Raad er niet toe gehouden om de door de verzoekende partij opgeworpen prejudiciële vragen te stellen als artikel 4.7.21, §3, de door de verzoekende partij aangehaalde bepalingen klaarblijkelijk niet schendt.

3.3

Sinds het arrest van het Grondwettelijk Hof van 27 januari 2011 (nr. 8/2011) kan niet meer ernstig worden betwist dat de beroepstermijn ingaat de dag na de startdatum van aanplakking. Bovendien

wordt met betrekking tot de aanplakking als vorm van bekendmaking van vergunningsbeslissingen overwogen dat dit een geschikte vorm van bekendmaking is om belanghebbenden op de hoogte te brengen van het bestaan van een vergunningsbeslissing.

Noch van een tussenkomende partij, noch van een verwerende partij in een procedure voor de Raad, kan worden verwacht dat zij de verzoekende partij op de hoogte brengen van ingediende, dan wel vergunde vergunningsaanvragen. Integendeel, en zoals de verwerende partij terecht opmerkt, kan van een belanghebbende derde, die met betrekking tot een gefaseerd project reeds tegen een deel van dat project een beroep tot vernietiging aanhangig heeft gemaakt bij de Raad, worden verwacht dat hij des te aandachtiger is en kan de aanplakking bij wijze van bekendmaking redelijkerwijze volstaan.

Er kan niet worden ingezien hoe de verzoekende partij zich in de omstandigheden van de voorliggende zaak dan wel in een andere situatie zou bevinden waarvoor de aanplakking als vorm van bekendmaking niet geschikt zou zijn en een verschillende wijze van bekendmaking zou rechtvaardigen. Oordelen dat de beroepstermijn van artikel 4.7.21, §3 VCRO voor een belanghebbende derde die reeds een beroep heeft ingesteld bij de Raad (over een ander, gefaseerd project), slechts ingaat vanaf de dag dat hij via een procedurestuk dan wel individuele kennisgeving daarvan op de hoogte wordt gebracht, zou neerkomen op het toevoegen van een voorwaarde die niet in de, overigens duidelijke, bepaling zelf is opgenomen en dus geen decretale grondslag heeft.

3.4

Gelet op het duidelijke standpunt van het Grondwettelijk Hof in zijn arrest van 27 januari 2011 met nummer 8/2011 dient de prejudiciële vraag niet te worden gesteld.

4.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

BESLISSING VAN DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

1. Het verzoek tot tussenkomst van de nv IMMO BERCHEM X is ontvankelijk.
2. De Raad vernietigt de beslissing van de verwerende partij van 28 mei 2014, waarbij het administratief beroep van de verzoekende partij onontvankelijk werd verklaard.
3. De Raad beveelt de verwerende partij een nieuwe beslissing te nemen over het administratief beroep van de verzoekende partij en dit binnen een vervaltermijn van vier maanden te rekenen vanaf de dag na de dag van de betekening van dit arrest.
4. De Raad legt de kosten van het beroep, bepaald op 175 euro, ten laste van de verwerende partij.
5. De Raad legt de kosten van de tussenkomst, bepaald op 100 euro, ten laste van de tussenkomende partij.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel in openbare zitting van 20 december 2016 door de tweede kamer.

De toegevoegd griffier,

De voorzitter van de tweede kamer,

Michelle DAELEMANS

Hilde LIEVENS